

ANTIKVARISK ÅTGÄRDSBESKRIVNING EXTERIÖR

DISPONENTVILLAN KVARNHOLMEN

Sicklaön 38:14

Nacka kommun, Stockholms län

2020-10-23

Framsíðans foto: AIX 2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Vård- och underhållsanvisningar.	5
2. Tegelfasader.....	6
3. Putsfasader.....	7
4. Fönster och ytterdörrar av trä.....	10
5.Fönster och balkongräcken av stål.....	13
6. Balkonplattor och terrassbjälklag av betong	15
7. Trappor och murar av betong	16
8. Plåttak, målad falsad plåt	19
9. Hängrännor och stuprör.....	21
10. Övrigt.....	22

Bilagor, orienterande ritningar

VÅRD- OCH UNDERHÅLLSANVISNINGAR

Byggnadsminne

Disponentvillan på Kvarnholmen i Nacka kommun uppfördes 1931 och är sedan 2016-03-11 förklarad som byggnadsminne enligt Kulturmiljölagens (KML) 3 kap.

I skyddsföreskrifterna står bland annat att byggnaden inte får rivas, flyttas eller till det yttre förändras. Vidare står det att byggnaden ska underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhåll ska utföras med byggnadsmaterial, färger och metoder i enlighet med, eller anpassat till, ursprungligt utförande på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Det skyddsområde som markeras på bifogad karta får inte ytterligare bebyggas eller ändras på ett sådant sätt att byggnadsminnets utseende eller karaktär förändras.

Disponentvillan har beteckningen q1 i detaljplanen, vilket innebär att byggnaden inte får ändras utvändigt eller rivas. Underhåll av fasader ska ske med ursprungliga material och utföranden. Marken invid villan, betecknad k1 indikerar att terrassmurar får nyuppföras i enlighet med befintlig utformning. Detaljplanen föreskriver att miljön är kulturhistoriskt värdefull. Åtgärder som kan förvanska denna miljö får inte vidtagas.

Invändig ombyggnad

Disponentvillan står inför en ombyggnad med ny funktion från kontor till förskola för 40 barn. Planerna omfattar både byggnaden och den omgivande trädgården där en förskolegård anordnas. I samband med ombyggnadsarbetet utförs en upp- rustning av byggnaden med tillvaratagande och återskapande av kulturhistoriskt värdebärande delar och detaljer.

Generella anvisningar för utvändigt underhåll

Alla material måste underhållas på ett eller annat sätt. Följande anvisningar ska vara ett stöd i förvaltningen av anläggningen. Som rubriken antyder är de generella och alla arbeten ska göras med stor eftertänksamhet. Större underhållsarbeten där tex uttjänta material skall bytas ut skall projekteras. Vid utbyte och förändringar måste tillstånd inhämtas från Länsstyrelsen.

I samband med reparation och ommålning skall entreprenör lämna uppgifter om utförda arbeten samt en förteckning på alla använda material till beställaren.

Foto 1931, ur Nyréns antikvariska förundersökning. Observera att fasaderna var mer slutna från början. Flera fönsteröppningar tillkom 1953.

TEGELFASADER

Beskrivning

Disponentvillans fasad är murad i djupt mörkrött Helsingborgstegel. Tegelfasaden är i förhållandevis gott skick. Fogbruket har en speciell ballast av flerfärgad natursand.

På samtliga fasader växer vildvin, som troligen är ursprungligt då det finns med på fotografier från 1931.

Skadeorsaker

Keramiska material är mycket beständiga med avseende på åldrande och kemisk nedbrytning.

Växtlighet på murverk håller fukt och kan ge upphov till frostsprängningar, framförallt fogar skulle kunna ta skada på sikt. Tegel som framställts av leror som bearbetats för att ge en tät produkt efter bränningen (som sker vid temperaturer som ger hög sintringsgrad) är mindre känsliga för frost.

Vård och underhåll

Lagning och fogkomplettering ska ske vid behov med bruk lika befintligt.

Växtlighet, vildvin, behålls men alltför stora tjocka "kronor" och lövverk beskärs.

Reparationsmetoder

Tegelmurverk repareras genom utbyte av skadat material. Ytliga, mindre tegelskador kan i regel accepteras och i viss mån betraktas som patina i restaureringssammanhang.

Vid reparationer är det av yttersta vikt att tegel av samma sort, färg, storlek och struktur används. För att kunna reparera med likvärdigt tegel är det viktigt att allt tegel som av någon anledning rivs eller demonteras sparas av fastighetsägaren. Sparat material skall förvaras under tak, frostfritt samt vara märkt var det har demonterats ifrån.

Det tyska tegelbruket Ziegelwerk Klaus Huber skulle eventuellt kan åstadkomma ersättningstegel för Helsingborgsteglet. <https://ziegelwerk-huber.de/mauerziegel-klinker>

Murbruk

För murning skall kalkbruk eller hydrauliskt kalkbruk användas. Fogar skall utföras lika befintliga svagt tryckta fogar. Ursprungligt befintligt fogbruk har speciell ballast med flerfärgad natursand som inte längre får brytas. Vid lagning ska fogbruk vara så likt det ursprungliga befintliga som möjligt.

Tegelfasaden i kryssförband med vildvin. Rektangulär hängränna. 2019.

PUTSFASADER

Beskrivning

Disponentvillans sockel utgörs av källarvåningens grundmurar i souterrain, som löper runt om byggnaden. På entrésidan utvidgar sig sockeln och formar det ursprungliga garaget med muromgiven terrass ovanpå. Även norrut omges trädgården på denna sida om byggnaden av putsade murar. Grunden kan vara gjuten i betong med finsats längst ut eller putsad.

Mot trädgårdssidan finns ett ursprungligt balkongkrönt burspråk med putsad yta. Även terrassmurarna i trädgården är putsade.

På flertalet putsfasader växer vildvin, som troligen är ursprungligt.

För betongkonstruktioner se Balkongplattor och terrassbjälklag av betong samt Trappor och murar av betong.

Skadeorsaker

De putsade ytorna uppvisar skador, sprickor och saltutfällningar. "Krokodilskinnsmönster" i putsen tyder på att det pågår en nerbrytande kemisk process inifrån bakomliggande betongkonstruktion. Den cementhaltiga putsen i terrassmurarna håller vatten som trängt in genom betongen.

Vård och underhåll

Växtlighet behålls men alltför stora tjocka "kronor" och lövverk beskärs.

Sprickor kan huggas upp och lagas i med bruk lika befintligt eller svagare. Aldrig lagning med starkare material än befintligt.

För isolering med tätskikt se Balkongplattor och terrassbjälklag av betong.

Reparationsmetoder

Uttjänt eller löst sittande putsyta knackas ned till fast underlag och görs om med material och metoder lika befintligt. Viktigt är att den befintliga putsens släta, för hand brädrivna yta, återskapas vid lagning, reparation eller rekonstruktion.

Kulör

Kulörer tas fram i samråd med antikvarie för att godkännas av Länsstyrelsen.

Balkongkrönt burspråk med putsad yta. 2019.

Plåtdetalj fönster och puts burspråk. 2019

Räcke med överliggare av trä, balkong ovan burspråk. 2019.

Garage under terrass med putsad yta ocg garageportar i trä. 2019.

FÖNSTER OCH YTTERDÖRRAR AV TRÄ

Beskrivning

Byggnaden har ursprungliga träfönster som ska bevaras och renoveras. Fönster kan byggas om i innerbåge som förses med isolerruta för klimat och ljud, vilket i sådant fall ska föregås av detaljprojektering och godkännas av Länsstyrelsen.

Befintliga solskyddsanordningar i form av markiser bör rivas. Installation av nya markiser ska projekteras och godkännas av Länsstyrelsen.

Av dörrar i fasad är några ursprungliga men flertalet utbytta under senare tid. Den ursprungliga fönsterdörren till balkongen över entrén återfinns i källaren och ska återmonteras i ursprungligt läge. Detsamma gäller den sekundära fönsterdörren mot trädgården. Dörr mot balkong ovan burspråk som har demonterats ska återmonteras.

Huvudentréns ytterdörr är sekundär och bör bytas ut mot en ny dörr som liknar den ursprungliga dörren. Bevarad dörr i källaren som sannolikt är originaldörr till köksentrén (förbyggd vid ombyggnaden 1953), ska vara förlaga. Befintlig ytterdörr mot trapphustillbyggnad från 1950-talet kan också studeras.

Övriga dörrar, portar och fönsterdörrar ska bevaras och renoveras.

De flesta fönster och fönsterdörrar är målade utvändigt och invändigt. De franska fönstren är klarlackade invändigt. De två ytterdörrarna samt garageporten är behandlade med klarlack.

Fönsterpartiet mot terrassen är klarlackat in- och utvändigt med ubröstning av ribbpanel samt fönsterbleck och avslut nertill i kopparplåt. Bröstningen har även delvis täckts av en kopparplåt. Kopparplåten ska kompletteras där den saknas. Fönsterdörrpartiets bröstning var från början lägre, se bild. Den nuvarande bröstningen kan bibehållas men den ursprungliga höjden kan återställas om det underlättar utbyte av inre fönster till klimatglas.

Fönster i burspråket har utvändigt glasningslist och saknar kittning. I bågunderstycket sitter glasningslister i form av kvartsstav som bör bytas till raka lister i likhet med ursprungliga på övriga sidor om bågen. Här kan man se rester av förmodad originalkulör, som är ljusgrön. Plåt detaljer under och över fönster ska bevaras eller mätas och ritas upp för att kunna återskapas.

Vid utbyte av dörrar och fönster skall ursprungligt utseende beaktas. Nya fönster och dörrar skall projekteras och godkännas av Länsstyrelsen. Det är viktigt att alla ursprungliga delar underhålls och bevaras så att originalmaterial finns kvar i framtiden.

Underhåll

Fönsterbågar och dörrar justeras och därefter kan bågar och dörrblad tas ur för renovering på verkstad.

Dörrblad/fönsterbåge justeras så att erforderligt spelrum mellan dörr/fönster och karm erhålls med plats för nya tätningslister.

I begreppet justering ingår kontroll av springbredder, gångjärnsfunktion, smörjning, kontroll av hörnjärn, riktning och tillspikning av fönsterbleck med kamspik, kontroll och justering av lås mfl beslag.

Fönsterskydd sätts upp för de tomma karmarna.

Fönsterkarmar och enklare underhåll av bågar och dörrar utförs på plats.

Beslag

Lösa och trasiga beslag demonteras.

Ev hörnjärn tas loss, skrapas samt målas runt om.

Beslag, gångjärn, hörnjärn etc. som är trasiga eller på annat sätt inte fyller sin funktion byts ut. Befintliga beslag skall så långt det går återanvändas. Rostiga beslag skall rengöras och grundas med blymönja runt om före montering. Trasiga beslag skall ersättas med lika befintliga, nya eller begagnade. Ev utbyte skall göras i samråd med ark/antikvarie. Demonterade beslag skall återlämnas till fastighetsägaren.

Reparation

Rötskadade delar skall bytas ut till nytt virke.

Det är inte ovanligt att ett antal karm- och bågbottnestycken och eventuellt sidostycken behöver bytas. Enstaka fönsterbågar kan eventuellt i sin helhet behöva ersättas med nyttilverkade. Alla mått och profiler utföres lika befintliga snickeriers.

Sprickor över 3 mm lagas med trä.

Träråvaran skall uppfylla krav som redovisas i Byggnadsstyrelsens rapport 158:1984 "Trävara - furu till snickerier" med följande tillägg:

Trä skall ha kärnsidan utåt, högt kådinnehåll samt vara tätvuxet och ha hög densitet.

Profiler och dimensioner utföres lika befintliga. Lagningsvirket skall ha årsringarna orienterade i samma riktning, för att undvika spänningar mellan lagningsvirket och det ursprungliga virket.

Hål efter borttagna beslag och lösa beslag skall fästas med träplugg.

Lim skall vara Casco trälim.

Ommålning

Målade dörrar och fönster målas utvändigt, invändigt och mellan bågar. Hörnjärn tas bort och målas. Ytterbågens och karmens utsida + karmfals målas i utvändigt kulör. Övriga sidor av bågen samt innerbågen målas i invändigt kulör. Utsida dörrar, utåt synlig kant på dörrblad samt yttre fals på karm målas i utvändigt kulör. Insida målas i invändigt kulör.

Allt fönsterkitt tas bort.

All färg på karmar och bågarnas utsida och kantytter tas bort.

Rengöring till fast underlag, tvättning och uppskrapning på insida. Med fast underlag avses fullt betryggande underlag för ommålning samt tvättning och uppskrapning. Alla gamla färgskikt med dålig förankring i underlaget och ytor med krackelering avlägsnas. I rengöring ingår erforderlig tvättning av mögelangripna ytor samt sköljning.

Erforderlig snickerilagning, se ovan.

Impregnering med grundolja.

Grundning av alla trärena ytor med förtunnad linoljefärg, förtunnad med 50% alifatnafta. Grundning utföres till full mättnad, vilket på kraftigt urlakade virkesdelar kan innebära flera strykningar. Även kittfals grundmålas.

Kittning mot glas, kittning av hål och sprickor, utsidor.

Insidor, i- och påspackling.

Mellanstrykning med linoljefärg, förtunnad 20%,

(Återmontering av eventuella hörnjärn.)

Färdigstrykning av hela ytan med oförtunnad linoljefärg.

Klarlackade entrépartier i princip lika ovan men 2-3 ggr färdigstrykning med klarlack/fernissa av båtlack kvalitet.

Material

Oljning - Impregnerande grundolja.

Grundning - Mellanstrykning - Färdigstrykning

Dessa tre moment utföres med linoljefärg i olika förtunningsgrader.

Linoljefärg, skall kulörbrytas med äkta pigment, tex. linoljefärg från Ottosons färgmakeri AB, i kulör från Linoljefärgslikaren.

Metall grundas med rostskyddsgrundfärg, blymönja, av fabrikat Introteknik.

Kittning

Linoljekitt fabrikat Illbruck eller Åffa skall användas.

Till klarlackade dörrar och partier används ett ekfärgat kitt.

Kulörer

Undersökning av äldre färgskikt bör utföras på flera fönster för att kartlägga ursprunglig kulör.

Därefter tas kulörer fram som grundas på undersökningen. Detta utföres av och i samråd med antikvarie och godkänns av Länsstyrelsen.

Tätninglistor

Alla fönster tätas om. Tätninglistor monteras tidigast 3 veckor efter fönstermålning.

Fönster i bottenvåningen. 2019.

Foto 1952 dörrfönsterparti mot terrass med lägre bröstning på partiet än dagens parti.

Fönsterparti mot terrass. 2019.

FÖNSTER OCH BALKONGRÄCKEN AV STÅL

Beskrivning

Fönster och specialritade detaljer av stål såsom balkongräcken och handledare måste underhållas för att bevaras. Utan ytbehandling förstörs materialet genom rost.

Mot franska fönster från 1953 finns räcken av stål med överliggare av trä som ska bevaras och renoveras. Ursprungligt räcke till balkong över huvudentrén förvaras i källaren. Räcket i stål med överliggare av trä ska renoveras och återmonteras i ursprungligt läge samt barnsäkras. Gestaltningen ska detaljprojekteras och utreds i samråd med länsstyrelsen och medverkande antikvarie.

På balkong ovan burspråk behöver det murade räcket med överliggare i trä kompletteras för att uppnå godkänd höjd/barnsäkras. Gestaltningen ska detaljprojekteras och utreds i samråd med länsstyrelsen och medverkande antikvarie.

Samtliga räcken var ursprungligen målade och med klarlackade trädetaljer.

Källarfönstren är av metall och förmodligen ursprungliga. De ska bevaras och renoveras.

Vid utbyte av fönster och balkongräcken i stål ska ursprungligt utseende beaktas. Eventuella förändringar måste detaljprojekteras och godkännas av Länsstyrelsen.

Underhåll

Samtliga rörliga delar justeras före ommålning.

Blymönja oslagbart som rostskyddsmedel.

Underhåll av källarfönster, se även fönster och dörrar av trä.

Reparation

Sönderrostade delar ersätt/isvetsas med nytt stål i samma profiler som de skadade.

Nya ståldetaljer vtz.

Ytbehandling

Svetsade stålytor avslipas till helt slät yta. Färgskiktets tjocklek framgår av respektive behandlingspunkter. Stål rengörs före målning till lägst St2 enligt SS EN ISO 8501-1 (SS 05 59 00). Rostskador samt svetsfogar på från leverantör rostskyddsgrundade byggnadsdelar/varor skall rengöras och rostskyddsbättras efter montage samt i samband med målningensarbetet. Rengöring före målningen skall vara samma som på den leveransgrundade delen.

På förzinkade ytor skall transportskydd som ej kan tas bort med avfettningsmedel vara avlägsnat innan byggplatsmålningen påbörjas. Förzinkade ytor skall förbehandlas genom avfettning.

All färdigmålning av stål skall utföras med ren linoljefärg.

Material

Metall grundas med rostskyddsgrundfärg

2 ggr strykning med linoljefärg.

Linoljefärg, skall kulörbrytas med äkta pigment, tex. linoljefärg från Ottosons färgmakeri AB, i kulör från Linoljefärgslikaren.

Kittning

Linoljekitt skall användas.

Kulörer

Kulörer ska tas fram i samråd med antikvarie och godkännas av Länsstyrelsen. Inför renovering skall färgundersökning av resp byggnadsdel utföras för klargörande av tidigare färgsättning.

Räcke till balkong ovan huvudentré förvaras i källaren. 2020.

Källarfönster i metall. Sett utifrån. 2019.

Källarfönster i metall. Sett inifrån. 2019.

BALKONGPLATTOR OCH TERRASSBJÄLKLAG AV BETONG

Beskrivning

Den ursprungliga konsolerade balkongplattan av betong över huvudentrén finns bevarad under befintlig träkonstruktion som ska rivas, se bild. På balkongplattans undersida finns synlig armering med rostskador. Rosten påskyndar vittringen av betongen.

Mot trädgårdssidan finns ett ursprungligt putsat balkongkrönt burspråk. Om murarna och räckets är gjutna eller murade är svårt att bedöma, möjligen gjutna. Den konsolerade balkongplattan i betong är kraftigt skadad med synlig rostig armering och bitar som fallit ner. Balkongplattan är från början självbärande men hålls idag möjligen uppe av träpelare i glaspartiets ytterhörn. "Krokodilskinnsmönster" i putsen tyder på att det pågår en kemisk process inifrån som bryter ner konstruktionen. Utfällningar av salt, kalk eller annat ämne.

Terrassbjälklaget på entrésidan ovan garaget är troligen i dåligt skick och vatten läcker med stor sannolikhet ner i garaget.

Räcken på balkonger, se kapitel Fönster och balkongräcken av stål.

Puts på burspråket, se kapitel Putsfasader.

Skadeorsaker

Tösaltning av betongkonstruktioner kan ha orsakat saltsprängning. Avsaknaden av tätskikt möjliggör vatteninträning. Betongen har sannolikt uppnått sin tekniska livslängd.

Kontroll

För att avgöra betongkonstruktionernas status krävs ytterligare undersökningar.

Underhåll och reparation

Efter kompletterande undersökningar ska en utförlig arbetsbeskrivning tas fram.

Åtgärder

Metoder för reparation av betongen ska tas fram i samråd med antikvarie och godkännas av Länsstyrelsen. Med tanke på att byggnaden ska användas som förskola måste betongen vara i bästa skick varför periodiskt underhåll och lagningar troligen inte kan bli aktuellt.

Balkongplattan ovan huvudentrén kan återskapas till ursprungligt utseende genom att befintlig betong vattenbilas bort och ny platta gjuts med befintliga armeringsjärn så att inga nya ingrepp behöver göras i fasaden. Viktigt är att balkongplattans undersida ej förändras i utseende.

Balkongplattan ovan burspråket bör sannolikt rivas och nygjutas med isolerande tätskikt. Burspråket bör då sannolikt på grund av balkongplattans rivas och nybyggas eller också tas ned för att byggas upp igen lika befintligt utseende.

Terrassen behöver sannolikt friläggas, gjudas om och isoleras med tätskikt.

Balkongplatta ovan huvudentré delvis dold av senare tillkommen utrymningstrappa i trä som ska rivas. 2020.

TRAPPOR OCH TERRASSMURAR AV BETONG

Beskrivning

Framför huvudentrén finns en trappavsats i betong. Vid ytterdörren till trapphustillbyggnaden från 1950-talet finns en trappa i betong, gjuten med två betongsatser med finsats ytterst, och ett infällt skrapgaller i metall. Denna trappa har ett räcke i stål med överliggare och handledare av trä. I trädgården på entrésidan finns två trappor av betong med ursprungliga räcken av stål. Vid fönsterdörren mot trädgården rivs den befintliga trätrappan. Denna följer ursprunglig trappavsats i betong.

På byggnadens entrésida omgärdas trädgården av terrassmurar i betong med putsad yta. Bakom putsen finns vatten som troligen tränger in genom sprickor i betongen.

Skadeorsaker

Se kapitel Balkongplattor och terrassbjälklag av betong.

Kontroll

Se kapitel Balkongplattor och terrassbjälklag av betong.

Underhåll och reparation

Se kapitel Balkongplattor och terrassbjälklag av betong.

Åtgärder

Metoder för reparation av betongen ska tas fram i samråd med antikvarie och godkännas av Länsstyrelsen. Med tanke på att byggnaden ska användas som förskola måste betongen vara i bästa skick varför periodiskt underhåll och lagningar troligen inte kan bli aktuellt.

Samtliga trappor i betong har skador som gör att lagning sannolikt ej är att rekommendera då det kräver kontinuerligt underhåll. Trapporna bör dokumenteras och sannolikt nygjutas i betong med ursprungligt utseende och yta.

Terrassmurar av betong med putsad yta bör sannolikt rekonstrueras efter att marksanering genomförts. Murar ska isoleras med tätskikt mot jorden. Se även kapitel om Putsfasader.

Räcken ska bevaras, renoveras och kompletteras vid behov. Se kapitel Fönster och balkongräcken av stål.

Om trappor behöver kompletteras med ramp eller räcken för tillgänglighet ska detta detaljprojekteras och godkännas av länsstyrelsen.

Viktigt är att den befintliga betongens ursprungliga struktur och yta återskapas vid lagning, reparation eller rekonstruktion.

Trappa och terrassmurar i betong i trädgården vid huvudentrén. 2019.

Terrass med putsad betongmur och betongplattor. Övre del betongtrappa med stålräcke. 2019.

Betongavsats vid fönsterdörr mot trädgård. Senare tillkommen trätrappa rivs. 2020.

Betongtrappa med stålräcke vid trapphusentré. Yttre lager av fingjuten betong. Under löst liggande skrapgaller finns ett infällt skrapgaller av metall. 2020.

Betongtrappa i trädgårdens norra del. 2020.

PLÅTTAK, MÅLAD FALSAD PLÅT

Beskrivning

Byggnaden har ett målat plåttak med kullslagna ståndfalsar och vandrande tvärfalsar.

Mot gavlarna avslutas taket med en smal plåtinklädd vindskiva i liv med fasaden. Takfotsbrädor i målad plåt i samma bredd som vindskivan döljer rektangulära hängrännor. På taket finns två ursprungliga plåtinklädda skorstenar.

Sannolikt är större delen av byggnadens plåtdetaljer och kanske även yttertaket ursprungligt och på det sättet oersättliga som originalmaterial. Takplåten uppvisar skador i form av rostangrepp och färgflagnig. Även underlagstaket uppvisar skador som ska åtgärdas.

På taket och i hängrännor växer vildvin. Till taket hör också en fasadstege som är övervuxen med vildvin.

För bedömning av takets skick ska en plåtkonsult anlitas. Om möjligt ska taket bevaras och renoveras. Där ursprunglig plåt behöver ersättas med ny skall ursprungligt utseende beaktas. Det gäller även utformningen av takavslutet. Eventuella förändringar måste detaljprojekteras och godkännas av Länsstyrelsen.

Plåtarbete- renovering

Om några plåtar är dåliga och sönderrostade betyder det oftast inte att hela taket måste bytas ut. Äldre plåt har ofta högre kvalitet än dagens plåt. Alla lagningar och utbytta delar utförs lika befintligt. Detta gäller både material och detaljutformning.

En av de vanligaste orsakerna till att plåttak läggs om är klammerlossning. Om det är stora ytor som är dåliga lägger man i allmänhet om hela taket, av praktiska och ekonomiska skäl.

Underhåll

Renspolning och rensning av ståndrännor, rännदार och stuprör bör göras varje år.

Täta ommålningar av plåttak lönar sig på sikt. Tak bör målas om minst vart tionde år.

Målning av plåttak

Vid ommålning av tak är det viktigt att ta hänsyn till tidigare takkulör och målningmaterial.

För att kunna måla på tidigare målad yta måste i princip den nya färgen vara av samma typ.

En tidigare oljemålad yta skall målas med oljefärg. Om det råder osäkerhet om hur tidigare målningar har utförts, bör färger med starkare lösningsmedel än lacknafta inte användas.

Rost och hål

Finns synliga missfärgningar kan man anta att rostskyddsbehandling behövs. Gör en provskrapning vid området för missfärgningen och se vad som finns under färgen, knacka lätt på ytan och se om det går hål på plåten. Rost kan angripas med rostskyddsmålning, direkta hål i plåten åtgärdas med inlagningar, ej kitt, tejp och dylikt.

Beväxtning

Organiskt, levande material som alger, mossa och dylikt tas bort med alg- och mossmedel. Det räcker inte med att bara skrapa och tvätta av ytan. Fågelträck och annan beväxtlighet skrapas bort. Vildvin ska rensas bort från tak och hängrännor.

Målning av tak och takdetaljer utomhus

Rostskyddsfärg skall vara fuktupptagande.

Grundfärg och täckfärg skall innehålla linolja som bindemedel eller annan likvärdig olja, typ Pentur Kultur.

Tak skrapas och rengöres enligt rengöringsgrad 2

Rostangripna ytor stålborstas och målas med mönja/zinkkromatprimer.

Tak grundmålas en gång.

Tak täckmålas med linoljefärg alternativt med alkydoljefärg, lämplig färgtyp föreslås av entr.

Måla i max 80% relativ luftfuktighet och inte under 5 grader C eller över 30 grader C

OBS. Takfotsplåt skall målas på undersidan.

Kulörer

Kulörer ska tas fram i samråd med antikvarie och godkännas av Länsstyrelsen.

Plåttak sett söderifrån. Foto från besiktningsutlåtande, Jæger & J:son, maj 2019.

Plåttak vid trapphustillbyggnad. Foto från besiktningsutlåtande, Jæger & J:son, maj 2019.

HÄNGRÄNNOR OCH STUPRÖR

Beskrivning

Byggnadens rektangulära hängrännor och runda stuprör är målade och troligen ursprungliga. De uppvisar idag färgflagnings och rost samt bristande infästning och skador som gör att vatten släpps mot grundläggning.

För bedömning av takavvattnings skick ska en plåtkonsult anlitas. Om möjligt ska hängrännor och stuprör bevaras och renoveras. Där ursprunglig plåt behöver ersättas med ny skall ursprungligt utseende beaktas. Eventuella förändringar måste detaljprojekteras och godkännas av Länsstyrelsen.

Underhåll

Renspolning och rensning av hängrännor och stuprör bör göras varje år.

Reparationer

Vid reparation skall ursprungligt utförande eftersträvas.

Målning

Se kapitel Plåttak

Kulör

Kulörer ska tas fram i samråd med antikvarie och godkännas av Länsstyrelsen.

Stuprör vid trappustillbyggnad mot trädgården. 2019.

ÖVRIGT

Markbeläggning

Slipstenar på husets framsida, betongplattor på terrassen samt stenplattor i trädgården ska mätas upp för att kunna återställas efter marksanering. Naturstensmurar på husets baksida är skadade av växtlighet och behöver rekonstrueras. Träd intill tas bort (tallar i trädgården kan bevaras).

Fasadbelysning

På fasaden finns belysningsarmaturer, troligen av ursprungligt slag, som ska renoveras och kompletteras med nya kupor. Detta ska projekteras i samråd med antikvarie.

Fasadbelysning på burspråk. 2019.

Slipstenar i trädgården. 2019

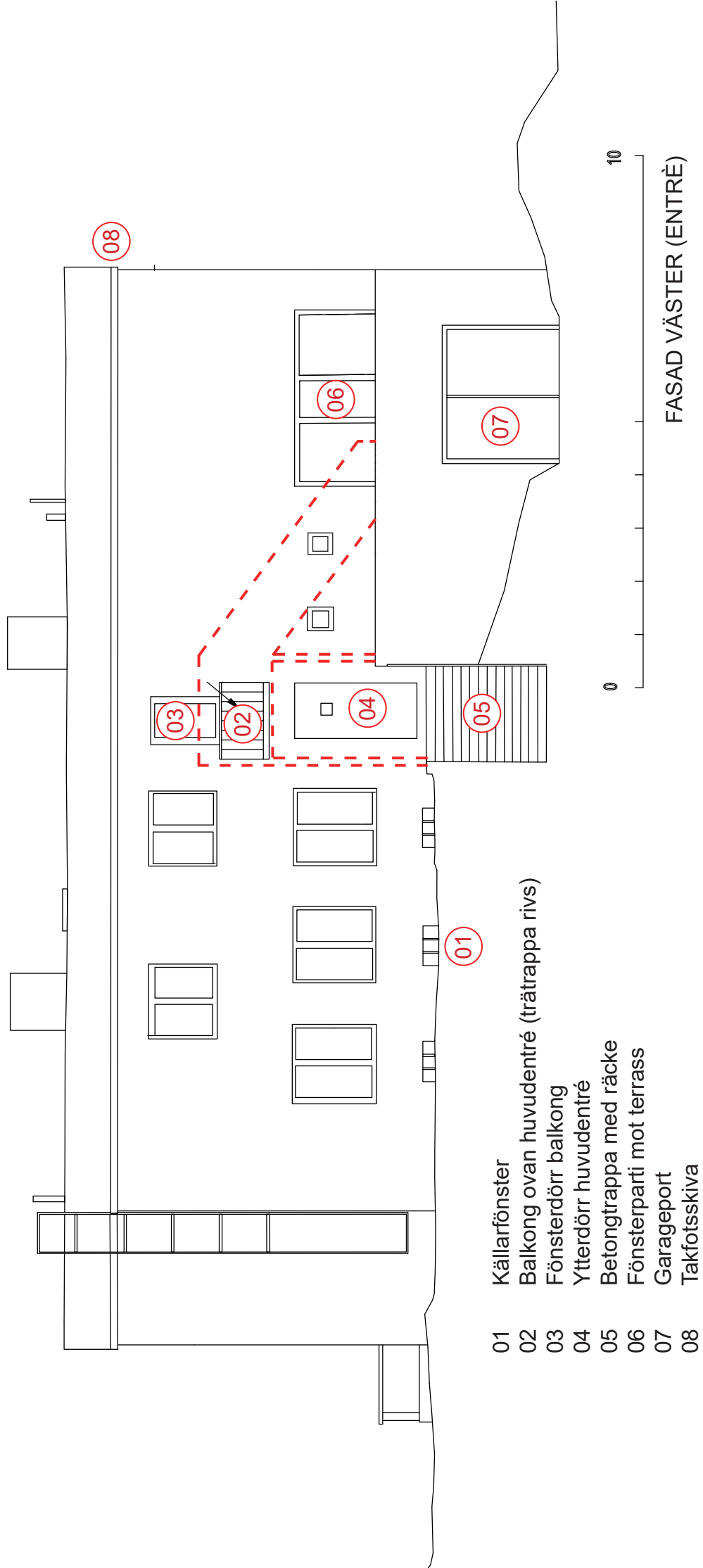
kalkstensplattor i trädgården. Sedda från balkong ovan burspråk. 2019.

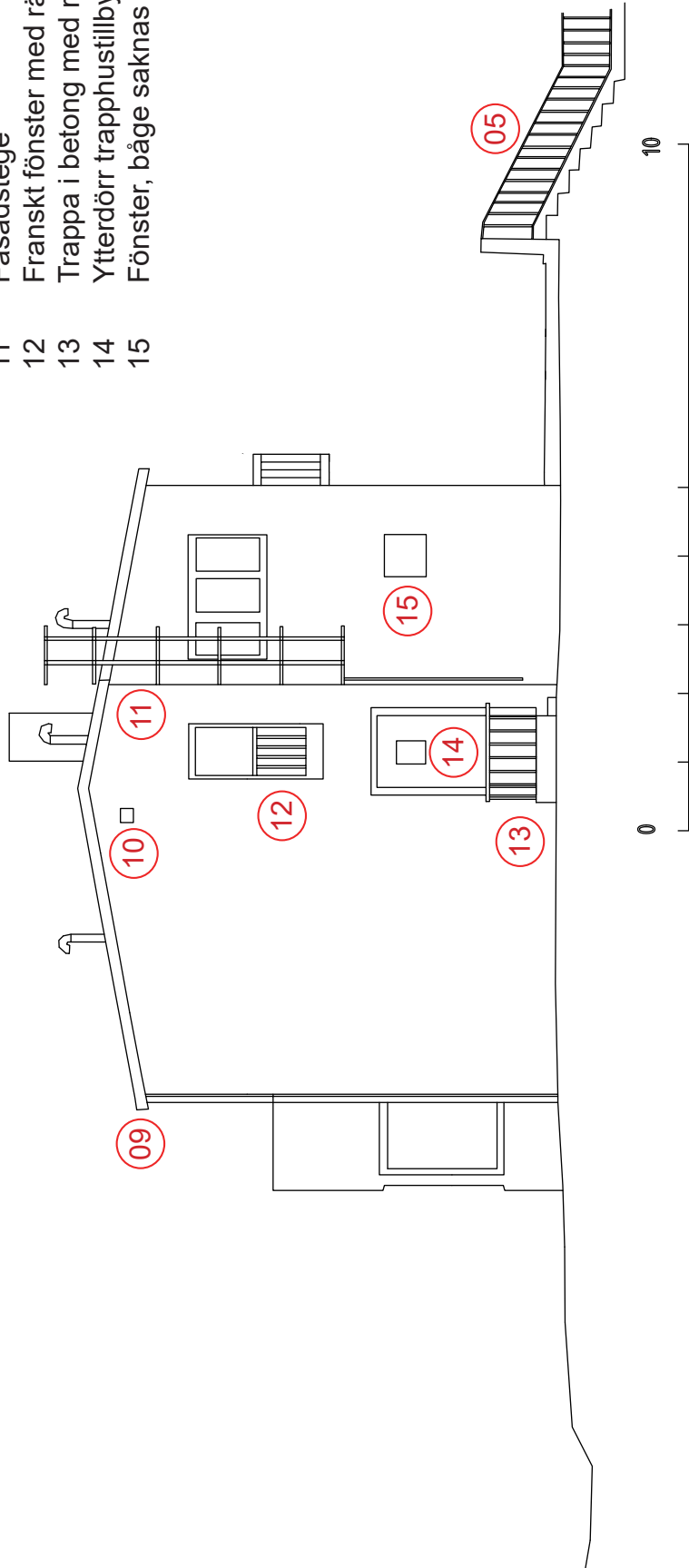
Skifferplattor i trädgården vid trapphustillbyggnaden. 2019

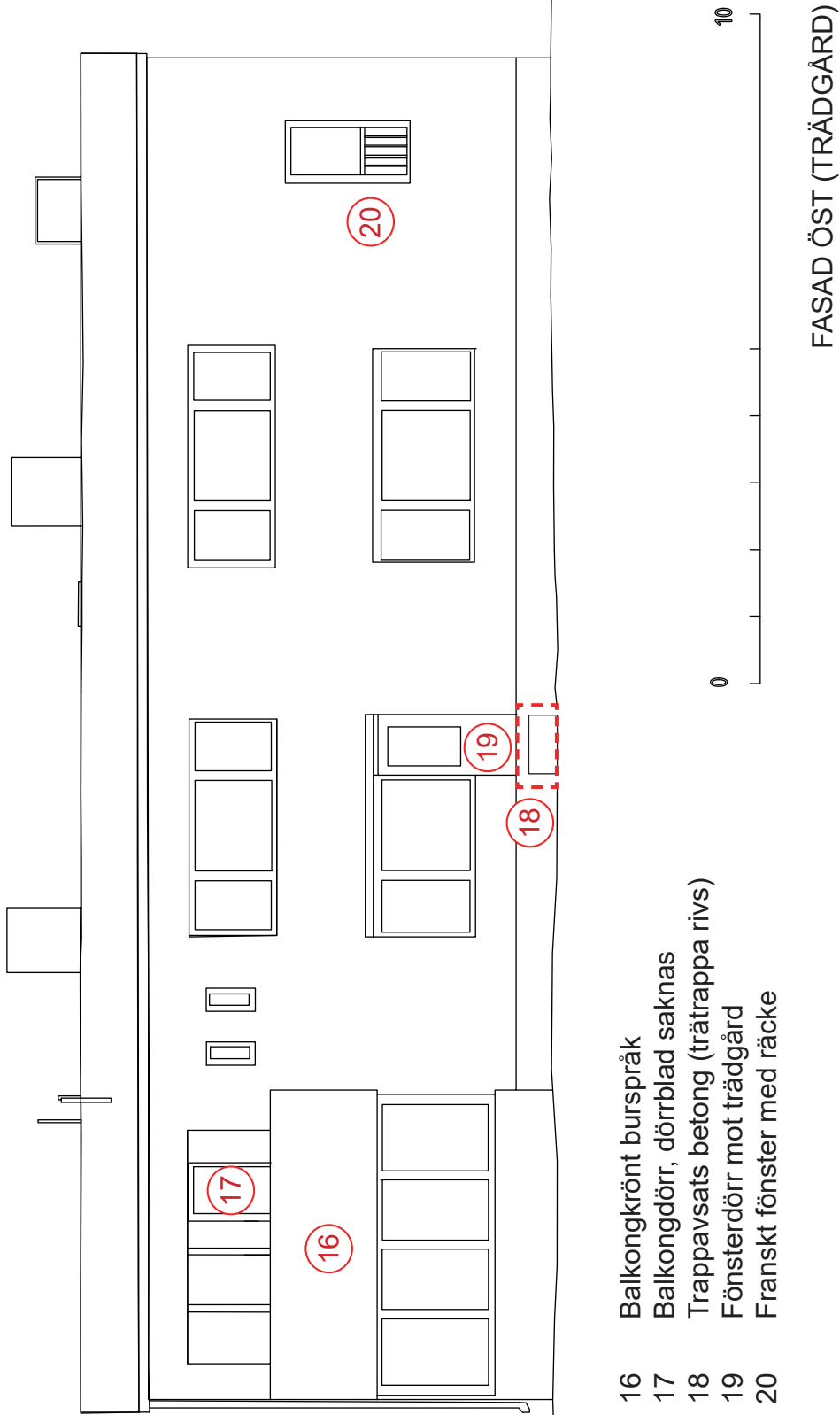
Naturstemsmurar i trädgården. 2019.

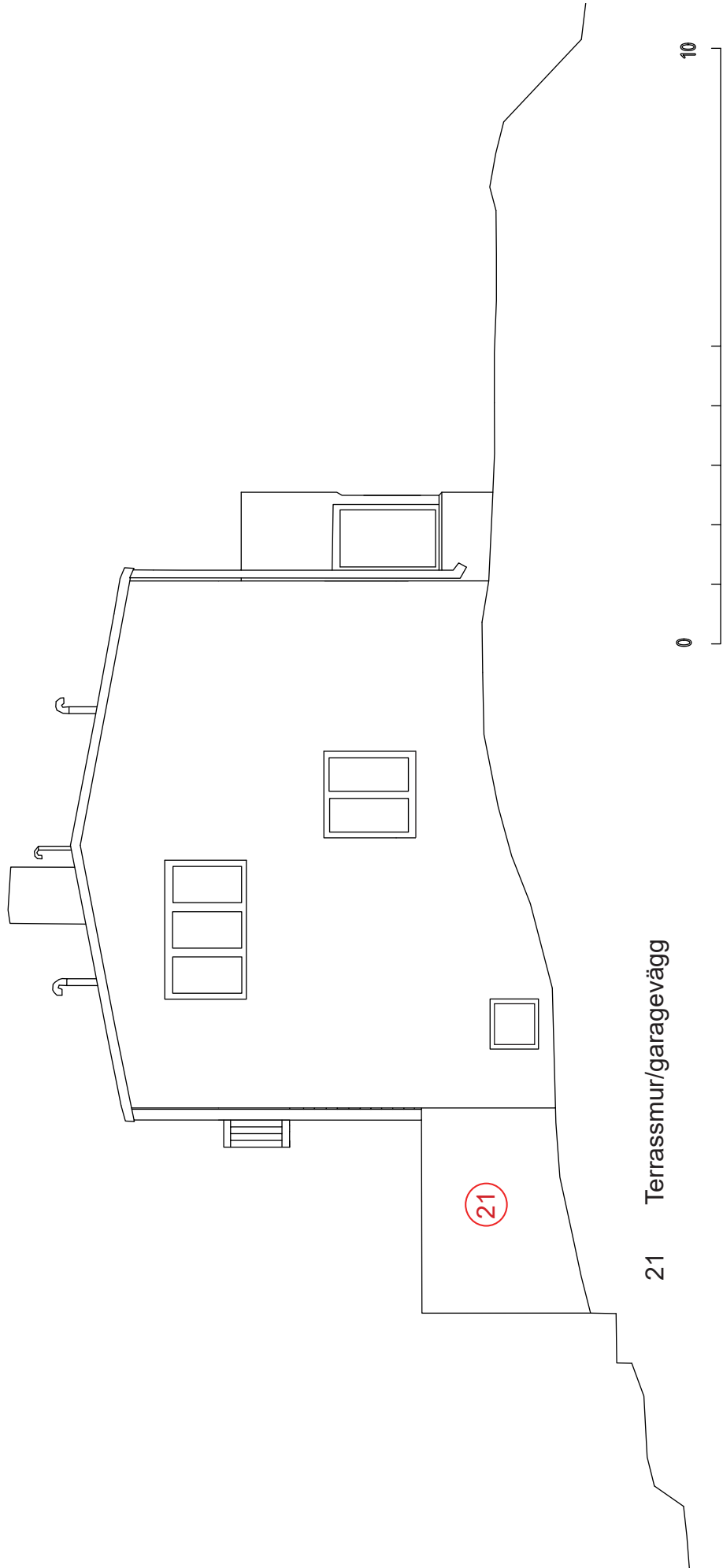

- 09 Vindskiva
- 10 Ventil
- 11 Fasadstege
- 12 Franskt fönster med räcke
- 13 Trappa i betong med räcke
- 14 Ytterdörr trapphus till byggnad
- 15 Fönster, båge saknas

FASAD NORR

FASAD SÖDER

21 Terrassmur/garagevägg

Markkbeläggnig

- 22 Betongplattor
- 23 Kvarnstenar
- 24 Skifferplattor
- 25 Kalkstensplattor

Trappa, betong

Betongmur

Stenmur

SITUATIONSPLAN